

ELSSCHOT | GETUIGENISSEN

Ontmoetingen met een

Willem Elsschot schreef van het helderste proza uit onze literatuur. Alfons De Ridder, de man achter de auteur, is een stuk minder toegankelijk. Twee getuigen en een fan lichten een tip van de sluier.

MARK CLOOSTERMANS

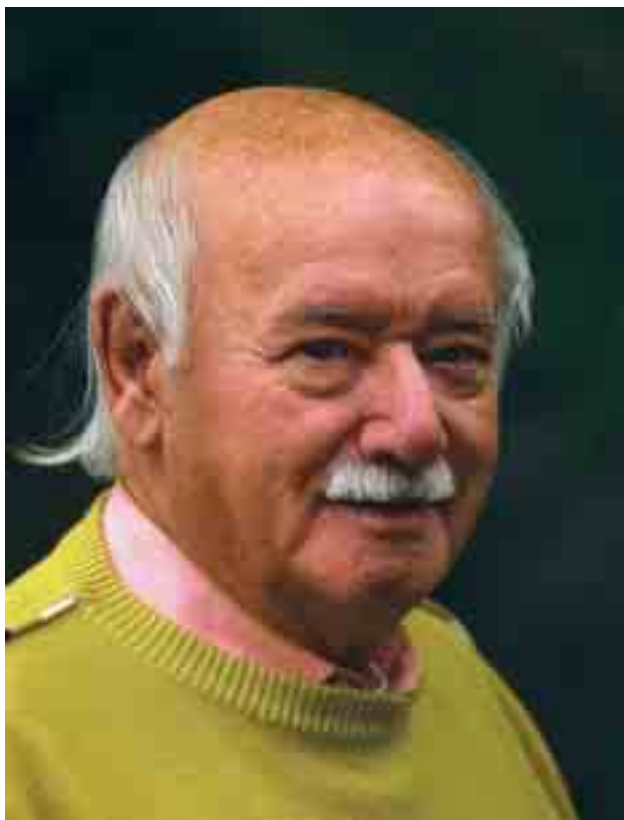
Jos Vandelloo

De schrijver Jos Vandelloo (1925) was bevriend met Elsschots oudste zoon, Walter De Ridder, die in 1992 overleed.

Jos Vandelloo heeft Willem Elsschot een paar keer ontmoet, maar tot een gesprek is het nooit echt gekomen. 'Hij was een zwijger', zegt Vandelloo, 'en niet meteen de vriendelijkste of de hartelijkste. Het zat niet in zijn karakter'. Dat Elsschot geen makkelijk mens was, wordt door veel 'ooggetuigen' bevestigd. Opmerkelijk toch, voor iemand die zulke grappige boeken schreef? 'Hij was geen droogstoppel, er zit veel zwarte humor in zijn werk', bevestigt Vandelloo. 'En zijn zoon kon heel grappig over hem vertellen. Hij was bijvoorbeeld vaak niet thuis voor het eten. Opzettelijk. Dan keek hij wel eens door het raam naar binnen, om te zien wat zijn familie aan het doen was, maar hij kwam pas binnengewandeld als iedereen klaar was met eten. Zonder verklaring zette hij zich dan zelf aan de maaltijd. Geregeld was hij ook namiddagen lang spoorloos. Niet dat hij anderen

wou plagen of pesten, maar tja... hij was een ongewone vader.'

Dat Alfons De Ridder meerdere levens naast elkaar leefde, is bekend. Een van de mensen die in het Elsschotweekend van 19 en 20 mei geïnterviewd worden (*zie programma*), is Liane Bruylants, Elsschots minnares. Tegen Bruylants zou Elsschot tijdens een wandeling opgemerkt hebben dat nog een andere minnares van hem in de buurt woonde: 'Maar ja, na dertig jaar, hé.' Wat vindt Vandelloo van dat inkijkje in Elsschots 'andere levens'? 'Ongewoon en ongepast. Die vrouw heeft onder druk van haar man bepaalde dingen bekendgemaakt die privé zijn. Zij heeft haar deel gekregen van de Elsschot-publiciteit. Ik vraag me af, of je daar na al die jaren nog mee moet uitpakken. Je kan privé-zaken ook met de mantel der liefde bedekken. Maar daar heeft iedereen zijn eigen mening over...'

© pdw

Hij was een zwijger, en niet meteen de hartelijkste

Liane Bruylants

Liane Bruylants (1921) is dichteres, toneel- en scenarioschrijfster. Ze was jarenlang de minnares van Elsschot.

Liane Bruylants, die tussen 1946 en 1951 een relatie had met Elsschot, vond de 'zjistapjes' van de schrijver veel minder vreemd. 'Het was niet ongewoon', zegt ze, 'toch niet in kringen van kunstenaars'. Toch duurde het meer dan vijftig jaar voor ze die verhouding openbaar maakte.

Bruylants vertelde haar verhaal live bij de presentatie van het boek *Willem Elsschot: Man van woorden* van Martine Cuyt. Tijdens het Elsschotweekend komt ze een tweede keer opdaven, om te vertellen over haar namiddagen met de schrijver. 'Ik was verliefd op hem, maar voelde me tegelijkertijd schuldig. Vooraf dronken we wat samen. Ik nam een porto of iets dat niet eens alcoholisch was. Hij dronk altijd bier. Guinness. Onze ontmoetingen vonden altijd in de namiddag plaats.'

Maar ze bleven collega's natuurlijk. Elsschot las het werk van Bruylants: 'Ik moet hier ergens een brief met commentaar hebben liggen', zegt ze. Andersom gaf zij nooit opmerkingen bij

werk van hem, om de simpele reden dat dat werk al 'afgesloten' was. 'Na *Het dwaallicht* was het afgelopen. Zijn boeken waren iets uit het verleden. De schrijver Elsschot was heel decent over zijn eigen werk. Het was ook niet de eerste keer dat hij stopte. Hij had het al eerder gedaan, omwille van het gebrek aan belangstelling. Er moest toen druk worden uitgeoefend door Nederlandse bewonderaars, voordat Elsschot weer naar pen en papier greep.

Bruylants denkt dat de schrijver niet bijster trots was op zijn werk. Zelf vindt ze de festiviteiten rond zijn oeuvre wel verdiend. 'Er wordt al zoveel gedaan rond popsterren en onbelangrijke figuren. Elke poging om kunst te promoten en te waarderen, vind ik fantastisch.' Bruylants dicht nog altijd; ze heeft 'enkele bundels klaar'. Of ze iets van Elsschot geleerd heeft? 'Ja, waarschijnlijk heb ik van hem geleerd dat elk woord belang heeft. Het wikken en wegen van woorden is niet onbelangrijk. Ze hebben maar één goede plaats.'

© bdw

Elsschot was niet bijster trots op zijn werk